

Försvarsdepartementet

fo.remissvar@regeringskansliet.se

Ert datum: 2024-06-20

Vår referens: PTS Dnr 24-8476

Remissvar avseende Ett nytt Nationellt cybersäkerhetscenter – del 2, Fö2024/00785

Post- och telestyrelsen (PTS) har enligt 1 § förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen ett samlat ansvar inom postområdet och området för elektronisk kommunikation.

Med utgångspunkt i det ovan sagda välkomnar PTS förslagen i betänkandet. PTS vill emellertid framföra ett antal synpunkter med anledning av förslagen.

Övergripande

PTS bedömer att det nu aktuella förslaget om ett nytt Nationellt cybersäkerhetscenter (NCSC) kommer att skapa bättre förutsättningar för verksamheten än vad som idag föreligger. Viktigast är sannolikt att huvudmannskapet för NCSC tydliggörs.

En grundförutsättning för att uppnå de positiva effekterna av förslaget om ett nytt Nationellt cybersäkerhetscenter är att FRA som ny huvudman för centret ges goda möjligheter att integrera verksamheten i befintlig organisation. Det är därför viktigt att undvika reglering som begränsar möjligheterna till en effektiv integration.

De nedan följande synpunkterna på förslaget i utredningen inriktas i första hand på områden som PTS bedömer som särskilt viktiga för att möjliggöra en effektiv samverkan mellan NCSC och övriga myndigheter, däribland PTS.

Kap. 4 Personal, arbetsgivaransvar och arbetsledning:

PTS instämmer med vad som skrivs i betänkandet om att det är tydligt vad som gäller för arbetsgivaransvaret för den personal som tillhör FRA och för den personal som lånas in till myndigheten för arbete i NCSC genom t.ex. så kallade personallån.

Den osäkerhet som kvarstår gäller i huvudsak den personal som inom ramen för sin anställning vid en centermyndighet placeras vid NCSC. Här föreslås ansvaret regleras genom överenskommelser mellan FRA och respektive centermyndighet. PTS ser positivt på möjligheten att inom ramen för överenskommelser reglera ansvaret mellan FRA och andra centermyndigheter. PTS vill dock framhålla att innehållet i dessa överenskommelser kommer att behöva arbetas fram och det finns många frågor som behöver hanteras inom dessa. Det går inte att utesluta att vissa av frågorna även kräver samverkan med berörda arbetstagarorganisationer. Det kommer att kräva både tid och arbete att få dessa överenskommelser på plats.

En fråga som inte hanteras i betänkandet är frågan om möjlighet till tjänstgöring i NCSC med olika nivåer av tjänstgöringsgrad, t.ex. hel- respektive deltid. Om det enbart är möjligt att placera personal på heltid i centret kan det påverka möjligheterna för sådan placering av experter och nyckelpersonal som är viktig även för en enskild centermyndighet. Det är viktigt att det blir möjligt att överenskomma om olika tjänstgöringsgrad i centret samt att den avgörs i samverkan mellan myndigheterna.

Skillnaden mellan det som kallas grundbemanning respektive tillfällig personal behöver konkretiseras. I det nu remitterade betänkandet skrivs att deltagandet i centret ska vara efterfrågestyrt. Detta behöver tydliggöras och kopplas till verksamheternas finansiering. Även om det finns en efterfrågan på resurser inom NCSC är det inte rimligt att andra myndigheter ska tillföra resurser som behövs i egen verksamhet om inte deltagandet i NCSC finansieras fullt ut. Ett tydliggörande kring finansieringen av centermyndigheternas deltagande kommer att förenkla bemanningen.

Kap. 5 Informationsdelning:5.3 Slutsatser om intern informationsdelning

PTS delar bedömningen att det är viktigt att den personal som deltar i centrets verksamhet har tillräcklig kunskap för att kunna avgöra vilken information som kan delas med övriga centermyndigheter och det är viktigt att riktlinjer och rutiner utarbetas inom centret för att förenkla informationsdelningen.

PTS delar också utredningens slutsats att det är lämpligt att utreda om informationsdelningen i NCSC kan förenklas genom lagstiftning som underlättar informationsdelningen och gör det möjligt för nya myndigheter att delta i centerverksamheten.

5.4 Extern informationsdelning

PTS delar utredningens slutsats att en bestämmelse om sekretess till skydd för affärs- och driftsförhållanden hos de privata aktörer som lämnar information bör införas. Det är vanligt förekommande att denna typ av sekretess åberopas inom ramen för PTS verksamhet i övrigt och den kan antas vara av stor vikt för dessa aktörer.

Kap. 7 Säkerhetsskydd:

I inledningen av avsnittet skrivs att FRA är verksamhetsutövare för centrets verksamhet och har det övergripande ansvaret för säkerhetsskyddet. Det är både tydligt och ur PTS perspektiv korrekt eftersom centret föreslås bli en del av FRA. Emellertid skrivs något senare (sid. 42, 2 st.) att FRA "...är i huvudsak..." att bedöma som verksamhetsutövare. Då inställer sig frågan, vem – och i så fall för vilka delar – är verksamhetsutövare vid sidan av FRA? Grunden i säkerhetsskyddslagstiftningen är att verksamhetsutövaren har hela ansvaret för säkerhetsskyddet och det skulle kunna skapa många utmaningar om det uppstår otydlighet kring ansvaret för säkerhetsskyddet. Det är viktigt att detta klargörs i det fortsatta arbetet med förslaget.

Konsekvenserna av otydligheten ifråga om verksamhetsansvaret blir uppenbara i avsnitt 7.2.3, personalsäkerhet. Utredningen slår fast att FRA inte kan ansvara för säkerhetsprövningen av andra centermyndigheters personal, eftersom FRA inte beslutar om placering i verksamheten av den personalen (sid. 46, slutet st. 3). Det går emot principen inom säkerhetsskyddslagstiftningen att det är verksamhetsutövaren som ansvarar för säkerhetsprövningen – vilket utredningen också skriver. Det är verksamhetsutövaren som har bäst kännedom om verksamheten och därmed också kan göra en adekvat säkerhetsprövning.

Utredningen framhåller vidare (sid. 46 sista stycket) att eftersom deltagande i centrets verksamhet ska beslutas *efter överenskommelse* (förslag ny 8 § i förordningen om NCSC) mellan arbetsgivaren och FRA bör FRA ha möjlighet att ställa krav på bl.a. viss säkerhetsklass och också kunna hindra personal från deltagande om myndigheten anser att personalen inte uppfyller kraven för deltagande i den säkerhets känsliga verksamheten. PTS tolkar detta som att FRA får "sista ordet" när det gäller säkerhetsprövningen av personal från övriga centermyndigheter och kan överpröva t.ex. PTS beslut avseende säkerhetsprövningen av de

medarbetare som PTS placerar i centret. Detta väcker i så fall följdfrågor kring vem – FRA eller personalens ”hemmamyndighet” – som har ansvaret för uppföljning av säkerhetsprövningen och bedömer ett eventuellt utfall. Det skulle vidare kunna uppstå en situation där personalen har en godkänd säkerhetsprövning för arbetet på hemmamyndigheten men FRA kräver en högre säkerhetsklass för deltagande i centrets verksamhet och personalen inte godkänns av FRA.

En följdfråga blir även att det kan finnas behov av ytterligare sekretessbrytande regler för att uppgifter ska kunna lämnas mellan centermyndigheterna i angelägenheter som rör säkerhetsprövningen.

PTS ser ett behov av att dessa frågor tydliggörs i det fortsatta beredningsarbetet. Otydlighet rörande t.ex. ansvar för säkerhetsprövningen av centrets personal skulle kunna skapa dels sårbarheter för centrets verksamhet dels mycket komplicerade situationer för såväl personal som centermyndigheterna. Ytterst påverkar detta förutsättningarna för en effektiv och säker verksamhet i centret.

Kap. 8 Konsekvenser och finansiering.

PTS vill inledningsvis lyfta svårigheterna att fullt ut bedöma de samlade konsekvenserna av utredningens förslag, det är ett omfattande arbete som ska genomföras och det är viktigt att över tid beakta vilka konsekvenserna blir för såväl inblandade myndigheter som effektiviteten i cybersäkerhetsarbetet. Detta förhållande förstärks av förändringar i grundläggande lagstiftning på cybersäkerhetsområdet, inte minst NIS2-direktivet.

PTS vill mot bakgrund av utmaningarna särskilt lyfta behovet av finansiering av övriga centermyndigheters verksamheter i NCSC. PTS bedömning är att om resurser inte tillförs centermyndigheterna redan från start blir det svårt att på allvar öka förmågan inom ramen för NCSC. Om resurser tillförs framförallt på längre sikt som utredningen föreslår kommer även effekterna av reformen att dröja.

För närvarande är det olika grad av finansiering av deltagande myndigheters verksamhet inom NCSC. För PTS finns ingen finansiering särskilt utpekad för verksamheten inom ramen för NCSC. Detta begränsar PTS möjligheter att öka sitt deltagande i verksamheten om inte medel tillförs. PTS har i myndighetens budgetunderlag för 2025-27 äskat medel för arbete med frågor kopplade till cybersäkerhet, men med de nu kända ökade ambitionerna inom området kan ytterligare medel behöva tillföras.

Kap. 9 Ikraftträdande:

PTS konstaterar att tiden för ikraftträdande är satt till den 1 september 2024, vilket är en mycket kort tid i relation till att svarstiden för denna remiss är satt till den 9 augusti 2024.

Detta yttrande har beslutats av divisionschefen Catarina Wretman. I ärendets slutliga handläggning har även stf avdelningschefen Roger Gustafsson (föredragande) deltagit.

